

PARAULASSA	SIGNIFICAT	FONT	ETIMOLOGIA
A			
aixafaguitarres	Persona que desmunta els plans a algú altre o a un grup de persones; esgarriacries.		De <i>aixafar</i> i <i>guitarra</i> .
B			
babau	Dit de la persona sense cap malícia, que no es malfia de res, que tot ho troba bé, que es deixa portar dòcilment per altri.	GDLC	D'origen expressiu; l'arrel <i>bab-</i> expressa infantilisme i confusió mental, i apareix en altres mots: <i>babaia</i> , <i>babarota</i> , <i>babeca</i> , <i>baboia</i> .
badabadoc	Badoc.	GDLC	De <i>badar</i> i <i>badoc</i> . Procedent del llatí vulgar <i>batare</i> , relacionat amb els significats d' <i>escletxa</i> i <i>badall</i> .
badoc	Ximplet.	GDLC	De <i>badar</i> .
bajà	Neci, ximple.	GDLC	Del llatí <i>bajanus</i> 'natural de Baiiae', ciutat de la Campània, coneguda per les insípides <i>fabae bajanae</i> posades en remull, d'on ve 'tou d'intel·ligència'.
baliga-balaga	Persona que no té formalitat en res; taral·lirot.	GDLC	D'origen expressiu amb alternança vocàlica.
banyut	Que ha estat enganyat pel seu cònjuge o parella.	GDLC	De <i>banya</i> .
barjaula	Prostituta.	GDLC	Del femení del provençal <i>barjau</i> 'xerraire', potser derivat d'un nom propi Barjau o, millor, del verb barjà 'bregar el cànem' i figuradament 'xerrar'.
barrim-barram	Que fa les coses sense mirament.	GDLC	D'origen expressiu amb alternança vocàlica.
barroer	Matusser.	GDLC	D'origen incert, probablement del francès <i>berruyer</i> 'habitant de la comarca del Berry', que prengué el sentit de 'soldat audaç i temerari' i d'aquí el de 'desconsiderat, brutal'.

barrut	Persona que es comporta amb atreviment, tot menyspreant els drets dels altres, sense importar-li el que diran o pensaran.	GDLC	De <i>barra</i> : d'origen preromà, però d'etimologia incerta, probablement anterior al cèltic i al protogermànic.
beneit	Ximple, babau.	GDLC	Del llatí <i>benedīctus</i> , -a, -um, participi de <i>benedicere</i> .
bergant	Brètol, mala persona, de mala conducta moral.	GDLC	De <i>bregar</i> (cf. bergada, bregar).
bleda	Dona molt fleuma. Dit d'una persona mancada de caràcter, de decisió).	GDLC	Del llatí <i>*bleta</i> , del llatí beta alterat per encreuament amb <i>blīta</i> , pl. de <i>blītum</i> 'blet', planta semblant.
bleda asolellada	Dona molt fleuma.	GDLC	Del llatí <i>*bleta</i> , del llatí beta alterat per encreuament amb <i>blīta</i> , pl. de <i>blītum</i> 'blet', planta semblant.
bocamoll	Que diu fàcilment allò que caldria callar, que tot ho xerra, bocafluix.	GDLC	De <i>boca</i> i <i>moll</i> (relacionat amb <i>amollar</i> , que significa fluix, deixat anar).
bonifaci	Bonàs, bon jan.	GDLC	Del nom propi llatí Bonifatius, de <i>bonum</i> 'bo' i <i>fatum</i> 'fat, destí'.
bordegàs	Bord: bastard, nascut d'un pare i d'una mare que no són casats, però en català s'utilitza també com a sinònim de noi.	GDLC	Del llatí vulgar <i>būrdus</i> 'mul, híbrid de cavall i somera', i aquest, possiblement de procedència cèltica.
borinot	Dit d'algú que mai no calla, que hom té sempre al davant, etc.	GDLC	Probablement de <i>borinar</i> 'perforar' o <i>burinar</i> 'cisellar', per la tendència de l'insecte a furgar en cavitats, o de <i>borinar</i> 'fer fressa'.
botifler	Que té les galtes molt grosses. Inflat, presumit, arrogant. // Dit del català que col·labora amb els enemics del seu país.	GDLC	Variante de <i>botinflar</i> , -at 'galtut'.
brètol	Persona sense escrúpols capaç de qualsevol mala acció.	GDLC	D'origen incert, probablement del b. llatí escolàstic <i>blityri</i> , i aquest, del grec <i>blītyri</i> 'home sense valor', canviat en <i>*brituli</i> .
busca-raons	Inclinat a cercar motius de discussió, de disputa.	GDLC	De <i>buscar</i> i <i>raó</i> .
burxeta	Burxó.	GDLC	De <i>burxar</i> .
burxó	El qui és donat, hàbil, a burxar o atiar, burxa.	GDLC	De <i>burxar</i> .

butxaca foradada (tenir la...)	Ésser malgastador.	GDLC	
C			
cabeçut	Tenaç en les opinions i propòsits, mal de convèncer o de fer mudar de parer.	DCVB	Derivat per <i>cabeça</i> . Originàriament significa 'que té el cap gros'.
cagabandúrries	Persona de poc seny, de poc trellat, que actua de manera irresponsable, que no té gens de formalitat, que fa les coses de qualsevol manera.	Rodamots	De <i>cagar</i> i <i>bandúrria</i> (instrument de cordes pinçades de la família del llaüt), del llatí <i>pandurium</i> , i aquest del grec <i>pandoûra</i> , 'mena d'instrument de cordes pinçades', a través segurament del castellà.
cagacalces	Covard, pusil·lànime.	GDLC	De <i>cagar</i> i <i>calces</i> .
cagadubtes	Dit de la persona que difícilment sap deseixir-se de dubtes en haver de resoldre alguna cosa.	GDLC	De <i>cagar</i> i <i>dubte</i> .
cagamiques	Avar, gasiu.	GDLC	De <i>cagar</i> i <i>mica</i> .
calçasses	Home excessivament condescendent.	GDLC	De <i>calça</i> .
canalla	Gent dolenta, menyspreable.	GDLC	De <i>ca</i> .
càndid	Ple de candor, no capciós, ingenu.	GDLC	Del llatí <i>candidus</i> , -a, -um, derivat del llatí <i>candēre</i> 'posar-se incandescent'.
cap boig	No tenir seny, ésser eixelebrat, lleuger.	GDLC	
cap d'ase	No tenir seny, ésser eixelebrat, lleuger.	GDLC	
cap de soca	No tenir seny, ésser eixelebrat, lleuger.	GDLC	
cap d'estornell	No tenir seny, ésser eixelebrat, lleuger.	GDLC	
cap de pardals	No tenir seny, ésser eixelebrat, lleuger.	GDLC	
cap desgavellat	No tenir seny, ésser eixelebrat, lleuger.	GDLC	
cap de suro	No tenir seny, ésser eixelebrat, lleuger.	GDLC	
cap de trons	No tenir seny, ésser eixelebrat, lleuger.	GDLC	
cap flux	No tenir seny, ésser eixelebrat, lleuger.	GDLC	
capbuit	Que té poc seny.	GDLC	

capsigrany	Que té poc seny. Originàriament <i>capsigrany</i> és un ocell insectívor de la família dels lànids (<i>Lanius senator</i>), amb el dors, les ales i la cua de color negrós amb taques blanques i les parts inferiors blanquinoses.	GDLC	D'origen incert, potser del més antic i dialectal <i>capserigany</i> , format per <i>cap</i> i el mot llatí <i>sericaneus</i> , <i>-a</i> , -um 'amb aspecte de seda', derivat del llatí <i>serīcus</i> , <i>-a</i> , -um 'de seda'.
cap verd	No tenir seny, ésser eixelebrat, lleuger.	GDLC	
carabrut	Que té bruta la cara.	GDLC	De <i>cara</i> i <i>brut</i> .
caragirat	Fals, hipòcrita.	GDLC	De <i>cara</i> i <i>girar</i> .
carallot	Persona aturada, condescendent per badoqueria o per beneiteria, ximple.	GDLC	De <i>carall</i> .
carca	Dit de la persona d'idees retrògrades.	GDLC	Del castellà <i>carca</i> , abreviació de <i>carcunda</i> 'reaccionari', del galaicoportuguès <i>carcunda</i> , <i>corcunda</i> 'gep; gasiu', alteració de <i>corcova</i> 'gep', del llatí <i>cucurvus</i> 'encorbat'.
carrincló	Mancat de distinció, de consistència, d'originalitat, ridícul.	GDLC	Possible alteració de <i>*carrancló</i> per <i>carrancó</i> , derivat de <i>carranco</i> 'ranc', amb influx de l'oc. <i>carrinclar</i> 'grinyolar', per l'efecte desagradable d'una cosa de mal gust.
carrossa	Persona atrotinada que ja no val per a gran cosa.	GDLC	De l'italià <i>carrozza</i> .
cercabaralles	Inclinat a cercar motius de discussió, de disputa.	GDLC	De <i>cercar</i> i <i>baralla</i> .
cercabregues	Inclinat a cercar o moure bregues o baralles.	GDLC	De <i>cercar</i> i <i>brega</i> .
cerca-raons	Busca-raons. Persona inclinada a robar motius de baralla.		De <i>cercar</i> i <i>raó</i> .
cínic	Dit de qui, impúdicament, fa gala de no creure en la rectitud i la sinceritat; impúdic.	GDLC	Del llatí <i>cynīcus</i> 'cínic [filòsof]', i aquest, del grec <i>kynikós</i> 'caní; cínic', del grec <i>kýōn</i> , <i>kynós</i> 'gos', perquè l'escola era a Kynosargos (Atenes) o per la manca de convencions dels cínic.

comediant	Persona que per professió representa comèdies i altres peces de teatre; còmic, actor. En sentit figurat, persona donada a exagerar conductes i sentiments.	GDLC	De l'italià <i>comediante</i> , com altres mots derivat en -ante directament d'un substantiu i no d'un verb, com farsant, pedant, procediment propi de l'italià.
corcó	Persona insistent, porfidiosa.	GDLC	De <i>corcar</i> .
cràpula	Home que viu en la disbauxa.	GDLC	Del llatí <i>crapŭla</i> , i aquest del grec <i>kraipálē</i> 'embriaguesa'.
cretí	Estúpid, neci.	GDLC	Del francès <i>crétin</i> , variant suïssa (Valais) de <i>chrétien</i> 'cristià', usada inicialment per commiseració envers els dèbils mentals, com beneit, benaventurat.
curt de gambals	Persona que té poca intel·ligència.	GDLC	<i>Gambal</i> , datat al segle XIV, <i>gamba</i> , <i>cama</i> . El gambal també és la corretja que manté subjecte l'estrep amb la sella del cavall.
D			
deixat	Persona poc curosa en el vestir.	GDLC	De <i>deixar</i> .
desagraït	Que no agraeix el que hom ha fet per ell, ingrati.	GDLC	De <i>desagrair</i> .
desairós	No gens airós, mancat d'elegància.	GDLC	De <i>airós</i> .
desassenyat	Mancat de seny.	GDLC	De <i>assenyat</i> .
desastre	Encara que al diccionari no hi és en aquest sentit, la paraula <i>desastre</i> aplicada a una persona designa que és desendreçada, desorganitzada, etc.		
descamisat	Que porta la camisa o la roba mal posada; malforjat.	GDLC	De <i>descamisar</i> .
descarat	Que parla o que obra amb descaradura.	GDLC	De <i>descarar-se</i> .
descregut	Mancat de fe religiosa, incrèdul.	GDLC	De <i>descreure</i> .
desendreçat	No endreçat.	GDLC	De <i>desendreçar</i> .
deslleial	Que no guarda la fidelitat deguda.	GDLC	De <i>lleial</i> , provinent de <i>lleï</i> .
desmanegat	Desballestat, desorganitzat.	GDLC	De <i>manegar</i> . <i>Desmanegar</i> : treure el mànec, "desmanega una destrall".
destraler	Barroer.	GDLC	De <i>destral</i> .

desvergonyit	Que parla o obra amb desvergonyiment, que no té vergonya.	GDLC	De <i>desvergonyir-se</i> .
disbauxat	Donat a l'excés de diversió.	GDLC	De <i>disbauxar</i> .
dolent	Inclinat a fer mal.	GDLC	Del llatí <i>dolens</i> , -ntis, participi present de <i>dōlĕre</i> 'causar, sentir dolor'; l'antic sentit de 'sofrent' i 'malalt' es conservà a les comarques valencianes, i prengué valor ètic com mots semblants en la majoria de llengües.
dropo	Que defuig el treball.	GDLC	Del llatí <i>hydropīcus</i> , i aquest, del grec <i>hydrōpikós</i> 'hidròpic', derivat de <i>hýdrōps</i> 'hidropesia', comp. de <i>hýdōr</i> 'aigua' i <i>ōps</i> 'aspecte'; a causa de la feixuguesa de moviments dels malalts hidròpics.
dròpol	Dropo.	GDLC	Del llatí <i>hydropīcus</i> , i aquest, del grec <i>hydrōpikós</i> 'hidròpic', derivat de <i>hýdrōps</i> 'hidropesia', comp. de <i>hýdōr</i> 'aigua' i <i>ōps</i> 'aspecte'; a causa de la feixuguesa de moviments dels malalts hidròpics.
E			
eixelebrat	Que obra sense reflexió, sense mirar el que fa.	GDLC	Del llatí vulgar <i>*excerebratus</i> 'privat de cervell', derivat del llatí <i>cerĕbrum</i> 'cervell'.
embrollaire	Que es complau a embrollar.	GDLC	De <i>embrollar</i> .
enredaire	Persona que embolica.	GDLC	De <i>enredar</i> .
entremaliat	Dit de l'infant que fa dolenteries pròpies d'una criatura.	GDLC	De <i>entre</i> i <i>maleat</i> , derivat de l'antic <i>malea</i> , variant de <i>malesa</i> .
enze	Dit de la persona aturada, mancada d'iniciativa i d'enteniment. El significat originari d' <i>enze</i> és el d'animal que serveix com a reclam de caça.	GDLC	Del llatí <i>īndex</i> , <i>īndīcis</i> 'indicador, revelador'. Vegeu, doncs, com en són de propers aquests significats amb l'originari d' <i>enze</i> .

esbojarrat	Que obra sense reflexió, com si hagués perdut el seny, esvalotat.	GDLC	De <i>esbojarrar-se</i> .
escalfacadires	Persona que no troba mai l'hora d'alçar-se, especialment en una visita.	GDLC	De <i>escalfar</i> i <i>cadira</i> .
escanyapobres	Usurer.	GDLC	De <i>escanyar</i> i <i>pobre</i> .
esgarriacries	Persona que es plau a posar entrebancs, a importunar, a desfer els projectes, les converses, els jocs, etc.	GDLC	De <i>esgarriar</i> i <i>cria</i> .
esmaperdut	Que ha perdut l'esma.	GDLC	De <i>esma</i> i <i>perdut</i> .
espantall	Ninot o qualsevol altre objecte que hom posa en un jardí, un camp, etc., per espantar els ocells.	GDLC	De <i>espantar</i> .
espanyaportes	Lladre de cases.	GDLC	De <i>espanyar</i> i <i>porta</i> .
esquenadret	Gandul.	GDLC	De <i>esquena</i> i <i>dret</i> .
estaquirot	Persona aturada, inútil, que fa nosa.	GDLC	De <i>estaca</i> .
F			
fanfarró	Que es glorieja de valent, de fets o qualitats reals o suposats.	GDLC	Del castellà <i>fanfarrón</i> , de creació expressiva.
fantasma	Persona que fa el fatxenda, que presumeix molt, però que no respon a les expectatives que desperta.	GDLC	Del llatí <i>phantasma</i> , i aquest, del grec <i>phántasma</i> 'aparició, imatge'.
fatxenda	Que procura aparentar riquesa o donar-se importància amb la seva actitud, les seves paraules, etc.	GDLC	De l'italià <i>faccenda</i> 'feina a fer', d'on 'el qui es dóna aires de tenir molta feina', procedent del llatí <i>facienda</i> 'coses a fer'.
figaflor	Bleda. (<i>Vegeu més amunt</i>).	GDLC	De <i>figa</i> i <i>flor</i> .
fleuma	Dit d'una persona mancada de caràcter, de decisió.	GDLC	Del llatí <i>phlegma</i> , - <i>ātis</i> , i aquest, del grec <i>phlégma</i> , - <i>atos</i> 'mucositat causada per una inflamació', der. de <i>phlégō</i> 'inflamar'
fresc	Dit del qui actua en profit propi sense importar-li si perjudica algú altre.	GDLC	Del germànic occ. <i>frisk</i> 'nou; jove; viu.
G			
galifardeu	Per extensió, home o noi temible per la seva corpulència, males intencions, manca de seny o qualsevol altra causa. Originàriament: esbirro, algutzir.	DCVB / GDLC	Alteració de l'antic <i>galavardeu</i> per influx de <i>galifa</i> , variant de <i>califa</i> , derivat de l'occità <i>galavard</i> 'home malforjat', potser regressiu de <i>galavardina</i> , variant de <i>gavardina</i> .

gamarús	Persona toixa, aturada o de maneres rústiques.	GDLC	D'origen incert, possiblement d'un preromà <i>kau-ar-ukio</i> -, paral·lel a <i>kau-ukio</i> -, origen del sinònim gaús, amb influx, pel que fa a la -m-, d'un mot semblant, com el català antic gamús 'beneit'.
gamberro	Brètol, mala persona, de mala conducta moral.	GDLC	Del castellà <i>gamberro</i> , d'origen incert.
ganàpia	Persona adolescent o adulta que fa coses pròpies d'una criatura.	GDLC	Derivat de <i>gana</i> amb el sufix caló -àpia, -ípia.
gandul	Que es lliura a la peresa, que no vol treballar.	GDLC	Del castellà <i>gandul</i> , i aquest de l'àrab <i>ġandûr</i> 'jove de classe modesta, fatxada, que cerca d'agradar a les dones, viu sense treballar i agafa fàcilment les armes'.
garratibat	Dit d'una persona estirada, entonada, orgullosa.	GDLC	De <i>garra</i> i <i>tibat</i> .
garrepa	Gasiu.	GDLC	Derivat regressiu de <i>esgarrapar</i> '.
gasiu	Que va amb un compte excessiu en les despeses, mancat de tota liberalitat.	GDLC	Probablement d'un derivat del llatí <i>gaza</i> 'tresor', i aquest, del grec <i>gaza</i> , del persa <i>gaza</i> 'tresor reial', que pogué designar una 'guardiola' i, per personificació, 'el qui guarda amb afany els diners'.
gata maula	Persona que sap dissimular les seves intencions afectant aires de quieta, d'innocent, etc. <i>Maula</i> també es pot utilitzar amb el mateix sentit que <i>gata maula</i> : "Vaja un maula, aquell".	GDLC / DCVB	Segons el DCVB "sembla pres del castellà maula". Per bé que la interjecció <i>mau</i> és usada per a manifestar desconfiança.
golafre	Que menja molt, voraç, d'un apetit insaciable.	GDLC	D'origen incert, probablement relacionat amb <i>gola</i> , de terminació difícil d'explicar, potser d'un preromà <i>*gorafro</i> , de l'arrel indoeuropea <i>gor/ger-</i> 'engolir'.
golut	Golafre.	GDLC	De <i>gola</i> .
I			
impertinent	Que diu o fa coses fora de propòsit, molestes, irreverents, etc.	GDLC	Del llatí tardà <i>impertinens</i> , <i>-ntis</i> 'fora de propòsit.

impresentable	Que no té formalitat.		
indecent	Mancat de respecte als bons costums, que no ofèn el pudor, la vista, etc.	GDLC	Del llatí <i>indecentis</i> , <i>-ntis</i> .
insolent	Que ofèn pel seu orgull ultratjant, la seva altivesa.	GDLC	Del llatí <i>insolens</i> , <i>-ntis</i> 'desacostumat, exagerat'.
intransigent	Que no fa concessions en allò que és objecte de litigi.	GDLC	De <i>transigent</i> .
irreponsable	Persona que no assumeix les conseqüències d'una acció, d'un fet, especialment negatiu.	GDLC	De <i>responsable</i> .
L			
lladregot	Lladre que fa robatoris de poca importància.	GDLC	De <i>lladre</i> . Del llatí <i>latro</i> .
llardós	Brut de llard o un altre greix.	GDLC	De <i>llard</i> .
llenguallarg	Llengut.	GDLC	De <i>llengua</i> i <i>llarg</i> .
llengut	Que diu més que no farà, que parla més que no deuria, que no calla per desvergonyiment, irreverència, etc.	GDLC	De <i>llengua</i> .
llepaculs	Baix adulador.	GDLC	De <i>llepar</i> i <i>cul</i> .
llepafils	Excessivament triat, escrupolós, en el menjar.	GDLC	De <i>llepar</i> i <i>fil</i> .
llord	Brut.	GDLC	Probablement del llatí vulgar <i>lurdus</i> o <i>lordus</i> , llatí clàssic <i>lūridus</i> 'pàl·lid, lívid', de justificació discutida.
M			
malagradós	Aspre en el tracte, no gens agradós.	GDLC	De <i>mal-</i> i <i>agradós</i> .
malagraït	Desagraït.	GDLC	De <i>mal-</i> i <i>agraït</i> .
malcarat	Que acostuma a fer mala cara a tothom.	GDLC	De <i>mal-</i> i <i>carat</i> .
malcriat	Mancat de bona educació, de cortesia.	GDLC	De <i>mal-</i> i <i>criat</i> .
maldestre	Mancat de destresa.	GDLC	De <i>mal-</i> i <i>destre</i> .
mal educat	Mancat d'educació.	GDLC	De <i>educar</i> .
mal engiponat	Persona que s'arranja o es vesteix a corre-cuita, de qualsevol manera.	GDLC	De <i>gipó</i> . De l'àrab <i>ǧúbba</i> i la seva variant <i>ǧíbbā</i> 'mena de jaqueta llarga amb mànigues', així com <i>jupó</i> , <i>jupa</i> i l'ant. <i>aljuba</i> , noms de vestits.

mallerenga	Persona xerraire.	GDLC	del germànic fràncic <i>*meisinga</i> , amb encreuament amb el nom de la merla, que donà <i>merlenga</i> , on influí el mot popular <i>llenga</i> (l'ocell és considerat molt xerraire) per fer-ne <i>merllenga</i> i d'aquí, per metàtesi, <i>mallerenga</i> .
malnat	Dit d'una persona de mala índole.	GDLC	De <i>mal-</i> i <i>nat</i> .
malparlat	Desvergonyit en el parlar, que empra un llenguatge groller, incivil.	GDLC	De <i>malparlar</i> .
malpensat	Inclinat a pensar mal.	GDLC	De <i>malpensar</i> .
malxinat	Dit d'una persona de mala índole.	GDLC	Derivat de <i>mal</i> i <i>xinar</i> 'eriçar, estirar els cabells'.
mandrós	Persona a qui no li agrada treballar.	GDLC	De <i>mandra</i> .
matusser	Que treballa, que procedeix, que és fet, grollerament.	GDLC	De <i>mat</i> .
mec	Beneit, ximple. En l'expressió 'fer el mec', fer-se veure.	GDLC /	D'origen expressiu amb probable influx del llatí
mesell	Que no se sent dels cops, que mostra una insensibilitat absoluta.	GDLC	Del llatí <i>mīsēllus</i> , dimin. de <i>mīser</i> , -a, -um 'miserable'.
mestretites	Persona que presum de saber molt.	GDLC	De <i>mestre</i> i <i>tita</i> .
milhomes	Home, especialment petit, o noi, que pretén ésser apte per a tot, d'intervenir en tot, de saber-ho tot, etc.	GDLC	De <i>mil</i> i <i>home</i> .
N			
nap-buf	Nom aplicat a una criatura, especialment quan és la petita entre d'altres, o a una persona de poca alçada.	GDLC	De <i>nap</i> i <i>buf</i> .
ninot	Nom aplicat a una persona que es deixa manejar, es presta a servir d'objecte de burla, etc.	GDLC	De <i>nin</i> .
nyèbit	Persona que no té la menor distinció, gens de sentiments elevats.	GDLC	D'origen incert.
nyeu-nyeu	Persona que sap dissimular les seves intencions afectant aires de quieta, d'innocent, etc.	GDLC	D'origen onomatopèic, variant de <i>nyau-nyau</i> .

nyicris	Persona escarransida, escanyolida, malaltissa.	GDLC	D'origen expressiu i potser, més aviat, deformació popular del llatí medieval <i>nichil</i> , llatí clàssic <i>nihil</i> , usat per estudiants de llatí en el sentit de 'no res', aplicat a algú d'aspecte feble.
O			
orni	Mot emprat en l'expressió fer l'orni <i>loc verb</i> Fer el desentès.	GDLC	D'origen incert, potser creat en l'argot estudiantil del grec <i>órnon</i> 'ocellet' o potser deformació de l'expressió fer el borni, en el sentit de 'no voler veure-hi'.
P			
palatreca	Xerraire.	GDLC	Alteració del castellà <i>palitroque</i> , abans <i>palitroque</i> , derivat de <i>palito</i> .
pallús	Dit de la persona aturada, curta de gambals.	GDLC / DCVB	Derivat pejoratiu de <i>palla</i> .
pàmfil	Apàtic, lent a obrar.	GDLC	Del grec <i>pámphylos</i> , segurament idèntic al gentilici de la Pamfília, derivat de <i>phýlē</i> 'tribu'.
panoli	Beneit, curt d'enteniment, ignorant.	GDLC	Mot tortosí i valencià, contracció de <i>pa en oli</i> 'mena de coca'; de ser el pa amb oli una menja senzilla, trivial, <i>panoli</i> passà a significar 'beneit, ignorant'.
panxacontent	Dit d'una persona satisfeta, que no s'amoïna per res, que cerca la vida fàcil, etc.	GDLC	De <i>panxa</i> i <i>content</i> .
passerell	Nou o aprenent en alguna activitat (en català es diu despectivament d'algú que està molt verd en alguna cosa).	GDLC	De <i>pàssera</i> : del llatí passer, -ëris 'pardal'.
pedant	Que fa ostentació de saber o d'erudició, tenint-ne o no.	GDLC	De l'italià <i>pedante</i> 'mestre d'escola; pedant', deformació popular de <i>pedagogo</i> per similitud burlesca d'aquest, que vol dir 'acompanyant de nens', amb el ja existent <i>pedante</i> 'caminant, soldat de peu'.

pelacanyes	Persona pobra i sense manera fixa de guanyar-se la vida.	GDLC	De <i>pelar</i> i <i>canya</i> .
penjat	Perdulari.	GDLC	De <i>penjar</i> : del llatí vulgar <i>*pendicare</i> , derivat del llatí clàssic <i>pendēre</i> .
penques	Dit d'una persona que té molta barra, que és molt desvergonyida.	GDLC	D'origen incert, potser d'un primitiu <i>fulla pe(d)enca</i> , der. de <i>pes</i> , <i>pedis</i> 'peu', ja que les penques solen sortir directament del peu.
perdonavides	Persona fanfarrona que es glorieja de valenta.	GDLC	De <i>perdonar</i> i <i>vida</i> .
perdulari	Persona que ha arribat molt avall en la negligència dels seus interessos, de la seva persona.	GDLC	Mot de formació dubtosa, potser variant de la forma dialectal <i>perduari</i> , possible derivat de <i>pèrdua</i> , i potser també amb influx del castellà <i>perdulario</i> , de formació tampoc gaire explicable.
perepunyetes	Exageradament minuciós i exigent.	GDLC	Calc d'un nom i un cognom, <i>Pere Punyetes</i> .
pet bufat	Ser un presumit, un fatxenda.	GDLC	Del llatí <i>pēditum</i> , derivat de <i>pēdere</i> 'fer pets'.
pinxo	El qui tracta d'imposar-se per la seva valentia, infonent por.	GDLC	Del castellà <i>pincho</i> , alteració de <i>pinche</i> 'auxiliar de cuina', per la baixa consideració en què eren tinguts els que feien aquest ofici.
ploramiques	Persona que per no res plora.	GDLC	De <i>plorar</i> i <i>mica</i> .
poca-solta	Dit d'una persona informal, mancada de bon seny.	GDLC	De <i>poc</i> i <i>solta</i> .
pocatraça	Dit d'una persona que no té traça; maldestre.	GDLC	De <i>poc</i> i <i>traça</i> .
pocavergonya	Dit d'una persona desvergonyida, sense vergonya; brètol.	GDLC	De <i>poc</i> i <i>vergonya</i> .
pollós	Dit d'una persona mancada de netedat, bruta.	GDLC	De <i>poll</i> .
pop d'aigüera	Insult antic, expressió no gaire amistosa.	Diccionari Lleidatà-Català	
potiner	Barroer a fer les coses.	GDLC	De l'antic i dialectal <i>potina</i> 'farinetes, pastetes; porqueria', probablement d'un llatí vulgar <i>*pŭltīna</i> , derivat del clàssic <i>pŭls</i> , <i>pŭltis</i> 'farinetes'.

pòtol	Vagabund, sense ofici ni benefici, que no treballa i viu d'allò que capta o roba.	GDLC	Potser d'un <i>*poto</i> (cf. catúfol), catalanització academicoclerical del llatí <i>potus</i> 'ebri', o bé d'un <i>*potole(s)a</i> , variant de <i>patuleia</i> , sentit com un abstracte 'qualitat de pòtol'.
primmirat	Que és molt delicat en el tracte i en el capteniment.	GDLC	De <i>prim</i> i <i>mirat</i> .
putxinel·li	Persona a qui hom fa fer fàcilment allò que vol.	GDLC	De l'italià <i>pulcinelle</i> , plural de <i>pulcinella</i> , personatge de la Comèdia Napolitana, derivat de <i>pulcino</i> , del llatí <i>pullicēnus</i> 'pollet', derivat de <i>pullus</i> 'menut d'un animal; pollet'.
R			
renegaire	Que té costum de dir renecs molt sovint.	GDLC	De <i>renec</i> .
repel·lent	Que repel·leix, que provoca un rebuig.	GDLC	Del llatí <i>repellens</i> , <i>-ntis</i> , participi present de <i>repellere</i> 'repel·lir'.
rondinaire	Que sol rondinar molt i sovint.	GDLC	De <i>rondinar</i> .
ruc	Que té poc enteniment, no gens intel·ligent.	GDLC	D'origen incert, probablement de creació afectiva de sentit pejoratiu o despectiu, sorgit d'un crit adreçat a l'animal de creació expressiva.
S			
saltataulells	Aprenent o dependent de botiga.	GDLC	De <i>saltar</i> i <i>taulell</i> .
sangonera	Persona que viu, que s'enriqueix, a despeses d'altri, exhaurint-les.	GDLC	Del llatí <i>sanguinaria</i> , fem. de <i>sanguinarius</i> , <i>-a</i> , <i>-um</i> 'que té gust en la sang'.
sapastre	Dit de la persona que fa la feina malament.	GDLC	Derivat de <i>sapo</i> , mot castellà, portuguès i basc, d'origen incert, potser preromà, existent també en català antic i dialectal, amb influx de mots com pillastre i anàlegs, que pogué arribar al català a través dels pastors semibascos del Pirineu.
secall	Dit d'una persona molt prima, seca.	GDLC	De <i>sec</i> .
setciències	Persona que presumeix de saber molt.	GDLC	De <i>set</i> i <i>ciència</i> .
soca	Visionari, persona que s'il·lusiona amb coses impossibles o estranyes.	GDLC	Probablement d'un cèlt. <i>tsūkka</i> , corresponent al germ. <i>stokk</i> 'garrot'.

somiatruites	Enze, adormit, encantat, mancat d'agilitat mental.	GDLC	De <i>somiar</i> i <i>truita</i> .
sòmies	Mancat de vivor, de gràcia.	GDLC	D'origen incert, possible alteració d'un mot modern, <i>sòmies</i> , abreviació de <i>somiatruites</i> .
sonso	Ésser un home curt d'enteniment o sense gaire iniciativa.	GDLC	D'origen expressiu.
sopes (ésser un...)	Totxo, d'enteniment obtús. // Fer sopes: parlar papissot.	GDLC	Del llatí tardà <i>sūppa</i> , i aquest, del germànic <i>sūppa</i> 'bocí de pa xopat de brou'.
suro (ésser algú...)	Toix.	GDLC	Del llatí <i>sūber</i> , <i>-ëris</i> .
T			
tabalot	Persona que obra esvalotadament, lleugerament, amb poc seny.	GDLC	De <i>tabal</i> : de l'àrab <i>ṭabál</i> , àrab <i>ṭabl</i> .
tacany	Avar, mancat de generositat.	GDLC	Probablement de l'hebreu <i>taqānâh</i> 'ordenació, conveni', aplicats a arranjaments financers, presos en mal sentit pels cristians de la Península, d'on el sentit de 'persona menyspreable' i, després, més per influx castellà, el de 'gasiu'.
tafaner	Xafarder.	GDLC	D'origen incert, probablement alteració de <i>tofoner</i> , derivat de <i>tòfona</i> , aplicat inicialment a persones o gossos cercadors de tòfones que furguen i ho remenen tot.
talòs	Dit d'una persona obtusa, espessa, toixa, mancada de vivor.	GDLC	Mot de creació expressiva, probablement resultat d'un encreuament de <i>tanoc</i> amb l'occità <i>calòs</i> , variant de <i>caluix</i> 'tronxo'.
tanoca	Babau, curt d'enteniment.	GDLC	De l'occità <i>tanoco</i> , <i>-oque</i> 'tros de fusta', si no és una creació catalana paral·lela, del mateix origen que <i>tany</i> .
taral·lirot	Persona poc seriosa, no gens formal, baliga-balaga.	GDLC	De <i>taral·la</i> : d'origen onomatopèic i expressiu d'un cantusseig sense lletra, despreocupat; aquest i altres mots semblants solen aplicar-se

tarambana	Baliga-balaga.	GDLC	D'origen incert, potser expressiu d'un parlar pagesívol.
tarit-tarot	Taral·lirot, baliga-balaga.	GDLC	De <i>taral·la</i> : d'origen onomatopeic i expressiu d'un cantusseig sense lletra, despreocupat; aquest i altres mots semblants solen aplicar-se també a coses, actituds i accions desimboltes, rutinàries, lleugeres, etc.
tastaolletes	Persona que comença moltes coses i no en continua cap, persona inconstant.	GDLC	De <i>tastar</i> i <i>olleta</i> .
taujà	Dit d'una persona rústica bonhomiosa, sense malícia, no gaire intel·ligent.	GDLC	D'origen incert, potser expressiu d'un parlar pagesívol.
tibat	Dit d'una persona estirada, entonada, orgullosa.	GDLC	De <i>tibar</i> .
titella	Persona mancada d'energia o voluntat, manejable fàcilment pels altres.	GDLC	D'origen expressiu, probable imitació de la veu aguda (<i>ti-ti</i>) amb què el titellaire estafà les veus dels ninots.
titot	Bonatxàs, gairebé beneïtot.	DCVB	D'origen expressiu popular, augmentatiu de <i>tita</i> .
tocat de l'ala	No ésser-hi tot, no tenir el cap sa, haver perdut l'enteniment.	GDLC	De <i>tocar</i> .
tocat del bolet	No ésser-hi tot, no tenir el cap sa, haver perdut l'enteniment.	GDLC	De <i>tocar</i> .
tòfol	Enze, beneït.	GDLC	Reducció del nom propi <i>Cristòfol</i> .
toix	D'escassa o obtusa intel·ligència; estúpid.	GDLC	Possiblement d'un llatí <i>*tūscia</i> , abstracte de <i>tūscus</i> 'dissolut, desvergonyit', formació anàloga a la de les parelles greix/greixa, gruix/gruixa; existeix també dialectalment la forma masculina <i>toix</i> amb valor també abstracte, que s'ha pogut convertir en adjectiu.
tòtil	Persona babaua, encantada, curta d'enteniment.	GDLC	D'origen onomatopeic.
totxo	D'enteniment obtús.	GDLC	Representació mossàrab de <i>tos</i> , <i>tossa</i> .

trasto	Nom donat a una persona tinguda per inútil, que només fa nosa.	GDLC	Del llatí <i>transtrum</i> 'banc dels remers'; la forma popular <i>trasto</i> ha estat extreta del plural <i>trastos</i> .
trinxeraire	Persona de la classe baixa, sense ofici ni benefici.	GDLC	Derivat de trinxera, perquè els nois vagabunds solien dormir als fossats o trinxeres de la muralla de la ciutat.
tros d'ase	Persona molt ase.	GDLC	
V			
verro	Brut, deshonest.	DCVB	Del llatí <i>vērres</i> . Significa porc.
X			
ximple	De poc seny, poca-solta.		Variant palatalitzada de <i>simple</i> .
xitxarel·lo	Baliga-balaga. (<i>Vegeu més amunt</i>).	GDLC	Derivat del mallorquí <i>xítxero</i> 'pèsol', llatí <i>cīcer</i> , - <i>ěris</i> , 'cigró', tots dos mots amb terminacions que acusen un influx mossàrab.

FONTS DE CONSULTA

GDLC	Gran Diccionari de la Llengua Catalana, d'Enciclopèdia Catalana.
Lo Nou Diccionari Lleidatà-Català	És un recull de més de 3.000 paraules utilitzades en la parla de les terres de Lleida.
Rodamots	Pàgina web que recull paraules o expressions de la nostra llengua, amb el seu significat i un exemple d'ús.
DCVB	Diccionari Català-Valencià-Balear (Alcover Moll)

Hem tret tots els insults o impropis que són sexistes, xenòfobs, els que fan referència a ideologies polítiques i els que en català no són correctes.